

צהלי קולך בת גלים

הארות בחודש

מאסו בך עוגבים נפשך יבקשו

אנו בימי חודש תמוז, ימי גלות, צפייה לגאולה בע"ה. בי"ז בתמוז אירעו לעמנו חמש פורעניות: נשתברו הלוחות הראשונים, בוטל התמיד מלהקריב בבית ראשון, הובקעה העיר ירושלים בחורבן בית שני, אפוסטימוס הרשע שרף את התורה והועמד צלם בהיכל. מיום זה נקבעו שלושת השבועות של ימי בין המצרים, וחלים בהם קצת דיני אבלות, עד יום תשעה באב, יום חורבן בית מקדשנו.

ר' אבא בר כהנא פתח "צהלי קולך בת גלים". אמר ישעיהו לישראל עד שאתם אומרים שירים ומזמורים לפני עכו"ם, צהלי קולך בדברי תורה, צהלי קולך בבתי כנסיות, בת גלים- מה גלים הללו מסוימים בים, כך אבותיהם מסוימים בעולם". (פתיחה לאיכה רבתי)

"צהלי קולך בת גלים"- פונה הנביא ואומר לנו צהלי קולך, הקול שלך, המיוחד לך. אל תצהלי ואל תזמרי לפני עכו"ם, אל תאמרי שירים ומזמורים לאומות העולם. השתמשי בקולך כפי שנכון ואמיתי להשתמש בו, בצורה הטבועה בטבע ברייתו של קולך- בדברי תורה, בדברי תפילה.

אין לחשוב כי שירים ומזמורים לפני עכו"ם ייטיבו את מצבו של עם ישראל בגלות, גם אם יש החושבים כי ההתייפות לפני האומות תגרום לכך שיאהבו אותם יותר, או שיפסיקו לרדפם, יש דעת כי "כל המחניף לרשע- לסוף נופל בידיו". מהחנופה לא תבוא הישועה, כי אם להיפך, המחניף עלול ליפול עמוק יותר במהמורתם של הרשעים. רק עצה אחת יש לישראל בין העמים "צהלי קולך" בדברי תורה, "צהלי קולך" בבתי כנסיות. רק לימוד התורה והתפילה הם שיועילו, והם הערובה לצהלה ולשמחה האמיתית.

"אמר ר' אבא בר כהנא: לא עמדו פילוסופין לאומות העולם כבלעם בן בעור וכאבדימוס הגרדי. אמרו להם יכולים אנו להזדווג לאומה זו, אמרו להם לכו וחזרו על בתי כנסיות שלהם, אם התינוקות מצפצפים בקולם אי אתם יכולים להם, ואם לאו אתם יכולים להם. שכן הבטיח להם אביהם ואמר להם "הקול קול יעקב והידיים ידי עשיו". כל זמן שקולו של יעקב בבתי כנסיות ובבתי מדרשות- אין הידים ידי עשיו, וכל זמן שאין קולו של יעקב מצפצף בבתי כנסיות ובבתי מדרשות- הידיים ידי עשיו (פתיחה ב' לאיכה רבתי) וכו'.

עם ישראל נמצא בגלות בין שבעים האומות השוטמות אותו ורוצות ברעתו, ואיך יוכל הוא הקטן לשבעים הזאבים, כי לא יוכל בשום פנים להפוך ליבם לאהבה אותו, וגם לא יוכל לגבור עליהם בזרוע, שהרי בכך תפארתם. רק דבר אחד יעמוד לו: "הקול קול יעקב"

כתיב: "ואת שדוד מה תעשי, כי תלבשני שני, כי תעדי עדי זהב, כי תקראי בפור עיניך, לשואת תיפי, מאסו בך עוגבים נפשך יבקשו" (ירמיהו ד', לד). ומה נאים כאן דברי הגאון ר' חיים מבריסק זצוק"ל, שדרש בשם אביו הגאון ר' יוסף דב הלוי מבריסק זצוק"ל: משל בראובן ששונא לשמעון, ושואלים אותו: הלא תגיד לנו על מה ולמה שונא אתה לשמעון? והיה, אם יענה לנו כי שונא הוא לו מכיוון שמתנהג הוא כאחד הבזוים, כי תלבשתו קרעים וטלאים, כי פניו מזוהמים וכל כולו מעורר סלידה, עד כי אינו יכול להביט בו מגודל הדחייה, נדע שאם וכאשר ישנה שמעון את מראהו, ירחץ פניו וגופו, יגזוז שערו, בגדיו ילבינו כשלג, וכל כולו מחלצות, תסור השנאה מלב ראובן ואף יאהב אותו, כי בהסר הסיבה יסור המסובב. אולם אם התשובה תהיה: קצתי בחיו של שמעון ושנאת מוות שונא אני אותו. כאשר רואה אני אותו חי וקיים עלי אדמות, ורגז ליבי בקרבי ולא אדע מנוח. לו רק יכולתי- הרגתי כרגע. אם אכן תהיה התשובה כזו, נדע כי אין לו לשמעון תקוה להפוך את ליבו של ראובן לאהבה אותו, ולהיפך, ינסה לעשות זאת ולהחניף לראובן, ירבה ללבוש מחלצות ולעדות זהב עוד ילבה את שנאת ראובן אליו, כי הוא יראה שטוב לו לשמעון, והלא שנאת מוות שונא הוא אותו, ואת נפשו הוא מבקש. ישראל כשמעון. הנביא פונה בדבריו אל בת ציון, ואומר לה "ואת שדוד מה תעשי? וכו'. כנסת ישראל האומללה, השדודה, הרדופה על צווארה ע"י כל העמים שסביב לה. והיא המסכנה, מנסה לעשות כל שביכולתה כדי למצוא חן בעיניהם,

מתהדרת, מתייפית, משכילה ומחקה את נימוסיהם ואת הליכות חייהם כדי להיות לפי רוחם. אך הנביא קורא לה: "מה תעשי כי תלבשני שני, כי תעדי עדי זהב, כי תקרעי בפרץ עניך" ותחשבי שדברים אלו יגדילו את חניך בעיני העמים, לא כן, כי "לשוא תתייפי" ועוד תזיקי לעמך בדבר זה כי בראותם את יופיך ואת גדולתך, עוד תגדל קנאתם ותגבר שנאתם של האומות אליך, שהרי "מאסו בך עוגבים ונפשך יבקשו". שנאתם לא מחמת סבה באה, אלא טבועה השנאה בנפשם פנימה "הלכה בידוע שעשו שונא ליעקב" שנאת נפש שונאים אותך, ואין לשנאה זו תקנה. כי את נפשך יבקשו (מתוך "דבר אליהו" להרב מיליקובסקי ז"ל).

והדברים האלה נזכרים ונעשים מדור לדור, ובעוה"ר נתקיים בנו מקרא שכתוב: "ולא נתן ה' לכם לב לדעת ועיניכם לראות ואוזניכם לשמוע עד היום הזה" (דברים כט', ג'), לכן פונה הנביא אל עם ישראל ואומר: אל תצהלי בקולות זרים, אלא "צהלי קולך בת גלים" (מלוקט מ'עלי באר', המועדים באגדה). ונסיים בתפילה שנזכה לגאולה השלימה במהרה וימים אלו יהפכו לימי ששון ושמחה.

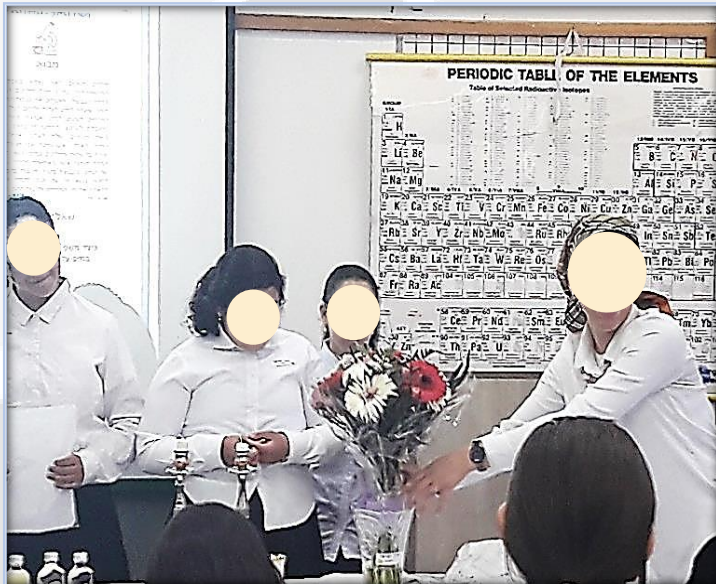
בברכה,

המערכת

חדשות ועדכונים

- ❖ במהלך החודש האחרון מנהל המחוז החרדי נפגש עם המנהלים ועם המנהלות. שמח לשמוע ולהשמיע. נקבע כי תקיימו מפגשים מעין אלו פעמיים בשגרת שנה"ל הבעל"ט.
- ❖ תודה לרב סיון חיון, מנהל ת"ת ברסלב אלעד, על אירוח מנהלי הממ"ח והסיוור המרתק בת"ת.
- ❖ מבקשים מכל מנהלי הממ"ח להזדרז עם **שיבוצי מורים לשנה"ל הבאה** בכל המערכות.
- ❖ ביום שלישי, י' סיון תשע"ז, 20/06/17 התקיים **יריד תוצרים של תכנית אמירים**. הרחבה נרחבת בירחון הבא אי"ה.
- ❖ ביום שלישי, יב' בסיון תשע"ז, 06/06/17, התקיים באשכול הפיס בירושלים **יריד התוצרים המחוזי השני**, בהשתתפות מפקחות, מנהלות, מורות ותלמידות. את היריד כיבדו בנוכחותם מנהל המחוז, מר איציק זהבי, נציגות המזכירות הפדגוגית ומרכזי המורים הארציים למדעים.
- ביריד הוצגו 64 תוצרים מסכמים מבתי ספר ברחבי הארץ בתחומים: חקר מדעי, חינוך לקיימות, חינוך לאורח חיים בריא ולמידה משמעותית.
- במהלך היריד התקיימה תערוכת תוצרים מסכמים במבואה, סביבה השתתפו התלמידות בחידון להכרות עם התכנים. בהמשך, נהנו משתתפות היריד מפעילות מדעית חוויתית מבית מוויאון המדע ע"ש בלומפילד בירושלים והשתתפו בלמידת עמיתים בה כל קבוצה הציגה את תוצר הלמידה שלה. בתום היריד התקיים טקס חלוקת תעודות ושי בית ספרי.
- ישר כח למפקחות מובילות התחומים על שותפות וארגון מופלאים: שרי כהן, נאוה כהן, אתי בינדר ואפרת דייך. תודה למפקחות הכוללות על עידוד בתי הספר לקחת חלק ביריד, למדריכות התחומים על הליווי וההדרכה של בתי הספר.
- מבין 60 בתי הספר שהציגו תוצרי למידה, להלן רשימת מוסדות הממ"ח לקחו חלק ביריד בתי הספר:
- ❖ **בית יעקב ולאה, אור הגנוז**, בפיקוח גב' רבקה טאובר ובניהול גב' אלישבע גינזבורג
- ❖ **תפארת חיה, אלעד**, בפיקוח גב' אסתר בינדר, ובניהול גב' נחמה לוי
- ❖ **אור האמת, אלעד**, בפיקוח גב' אסתר בינדר, ובניהול גב' שירה פנינה צייטלין
- ❖ **חב"ד יסודי סיטרין, בית צבי**, בפיקוח גב' רבקה טאובר ובניהול גב' סיגלית אורלי קרמן
- ❖ **בנות מנחם חב"ד, חולון**, בפיקוח גב' אסתר בינדר ובניהול גב' בלה רוחמה שטיינברגר
- ❖ **בנות ירושלים, ירושלים**, בפיקוח גב' צפורה כהן ובניהול גב' בתיה מלאך
- ❖ **בית חיה מושקא, ירושלים**, בפיקוח גב' צפורה כהן, ובניהול גב' חנה בקרמן

- ❖ יד אשר, ירושלים, בפיקוח גב' צפורה כהן ובניהול גבי גילה אסולין
 - ❖ אור מנחם חב"ד, ערד, בפיקוח גב' אסתר בינדר ובניהול גבי חנה מנדלזון
 - ❖ אור אבנר, קרית ים, בפיקוח גב' רבקה טאובר ובניהול גבי חנה אברמוביץ
- ישר כח גדול למנהלות, למורות ולתלמידות על ההשתתפות בתהליך כולו וביריד המסכם.

❖ במסגרת פיתוח מקצועי למנהלי מוסדות ממ"ח התקיימה השתלמות בין התאריכים 18-20/6/2017, במרכז הארצי לפיתוח מקצועי 'בית יציב', באר שבע עבור מנהלי בתי ספר בנושא: ניהול מוסד מתוקשב בחינוך היסודי.

מטרת ההשתלמות להעניק למנהלים כלים מתוקשבים לניהול המוסד ביעילות ובמקצועיות.

שלושת ימי הלמידה המשותפים היוו הזדמנות נפלאה לגיבוש נבחרת המנהלים וכן לתהליך של למידה חברתית והחלפת רעיונות וכלים בין החברים.

במסגרת ההשתלמות התקיימה למידה מבוססת פרויקטים.

ניתן להתרשם מחווית הלמידה המשמעותית גם מהתמונות שלהלן:

יישר כח ותודה רבה למפקחת הפיתוח המקצועי גב' נעמי שי, המדריכה רותי פרץ והמפקח הרב חביב חודדה על ארגון ההשתלמות, למפקח שחר שעאר על הריכוז וההובלה של כל ימי ההשתלמות.

גן 'מעיינות רבי חייא', רחובות

גן 'מעיינות רבי חייא', בעיר רחובות, בפיקוח גב' אסתר גלר ובהדרכת גב' מרים אחימאיר, משתף בפעילויות חינוכיות המתקיימות בו:

רשת החינוך מעיינות רבי חייא משתדלת ללמוד מדרכו של רבי חייא הגדול, בהבנת ערכו של התהליך כאבן יסוד לבניית כוחות נפש מלאים ובריאים ומתוך כך לגלות את האמונה ויראת השמיים הגלומים בנשמות ישראל, ביתר שאת ובשמחה גדולה, לשם כך אנו משתמשים בסביבת לימודים המעוצבת בפשטות, ומשתמשים בחומרי גלם טבעיים, כמו צמר כבשים, עץ, מתכות, חלוקי נחל, שלל בדים בגווני הקשת, שעוזרים לילד לפתח עולם דמיון עשיר, עם האיכויות שמביאים החומרים שעברו עיבוד קל או בכלל לא.

כמו כן, תהליכי למידה רבים מתרחשים תוך כדי חיים ותוך כדי משחק. הילדים לומדים רבות דרך האינטראקציה החברתית שמזדמנת להם יום יום דרך משחקי הדמיון השונים.

כך גם בהכנת האוכל, מדי יום הילדים מכינים סלט, וכן בימי חמישי מכינים עוגיות ובשישי קולעים חלות.

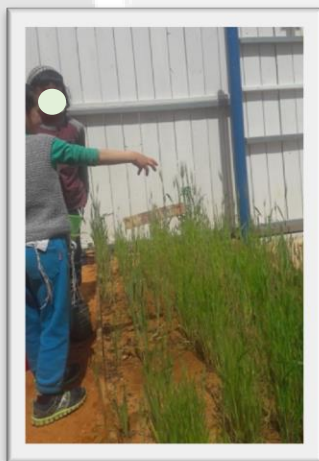
תוך המפגש עם הכנת האוכל אנו מדגישים לילדים את החשיבות במזון בריא ששומר ומחזק את הגוף, לכן אנו משתמשים בקמח מלא, ירקות על בסיס יומי ושומרים על תזונה נקיה מממתקים וכד'. מלבד זאת, הכנת האוכל חושפת את הילדים לתהליכים מדעיים נפלאים, וכן חשיבה חשבונית טבעית שמזדמנת אף היא מכל העניין.

בגננו נעשות מלאכות יד המתאימות לכל תקופה, אנו מקפידים שמלאכות אלה יהיו ברות-קיימא, בעלות תהליכיות ובעלות משמעות אמיתית עבור הילד.

הילדים תופרים, רוקמים, מלפפים, קולעים, עובדים בנגרות, מתוך כך נקנית מוטוריקה עדינה, סבלנות, הכרת המקום של עצמי ולא ביחס לאחר.

בנוסף לאלה, המלמד עובד עם קבוצת הבוגרים על לימוד אוריינות וקריאה, וכן אחראי על עבודות הגינה והנגרות. העבודה בגינה מתאפיינת באהבה לסביבה לצומח ולחי, ובקשר עמוק לתפילה על הגשם ועל השמש, לרחמי ה' על כל מעשיו, ליופי הבריאה ולשמירה עליה.

אנו תקוה שנזכה להיות שליחים נאמנים בגידול ילדי ישראל באהבה לאהבת השית' ולעבודתו בשמחה.

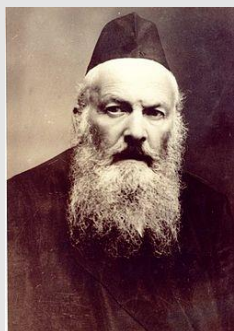
❖ ג' תמוז ה'תשנ"ד, רבי מנחם מנדל שניאורסון, הרבי מליובאוויטש, שביעי לאדמו"רי חסידות חב"ד.

רבי מנחם מנדל שניאורסון היה האדמו"ר השביעי והאחרון בשושלת אדמו"רי ליובאוויטש,

שעמד בנשיאותה משנת תשי"א ועד לפטירתו בשנת תשנ"ד.

נולד ב"א בניסן ה'תרס"ב (1902) במיקולייב שבאוקראינה לאביו הרב לוי יצחק שניאורסון, דור חמישי לרבי מנחם מנדל שניאורסון הצמח צדק, האדמו"ר השלישי מליובאוויטש, ואמו חנה, בת הרב מאיר שלמה ינובסקי - רבה של מיקולייב. אביו היה מורהו העיקרי. בהיותו כבן שבע עברה המשפחה לעיר יקטרינוסלב (כיום - דנפרופטרובסק שבאוקראינה), שם התמנה אביו לכהן כרב. ביקטרינוסלב למד באופן פרטי אצל הרב שניאור זלמן וילנקין, שנשכר לשם כך על ידי אביו. לצד התמדה והעמקה בש"ס, פוסקים ותורת הנסתר, גילה התעניינות גם באסטרונומיה ומדעים, ובגיל 16 החל ללמוד מתמטיקה באוניברסיטה המקומית. בהמשך גם למד מתמטיקה וגיאומטריה באוניברסיטת לנינגרד. בשנת תרפ"ט (1928) נשא את קרובת משפחתו - חיה מושקא שניאורסון, בתו של רבי יוסף יצחק שניאורסון (הרי"צ) - האדמו"ר השישי מחב"ד. לאחר נישואיו עבר לברלין, שם למד מתמטיקה, פיזיקה ופילוסופיה באוניברסיטה. בברלין הוסמך לרבנות על ידי הרב יחיאל יעקב וינברג, בעל "שרידי אש". בשנת תרצ"ג עבר לפריז, שם למד הנדסת חשמל בבית ספר לעבודות ציבוריות ובאוניברסיטת סורבון. בשנת תש"א והצטרף לחמיו שהתגורר באותה העת בשכונת קראון הייטס ברובע ברוקלין שבניו-יורק. הוא החל לנהל את מוסדות חב"ד: מרכז החינוך, ארגון מחנה ישראל והוצאת הספרים "קה"ת" ("קרני הוד תורה"), ולפרנסתו עבד כמהנדס אניות בצי האמריקני, עד שהתפטר משרבתה העבודה במוסדות החסידות.

בשנת תשנ"ב, בעת ביקורו ב"אוהל" קברו של חמיו, התמוטט ונפל, ומאז נחלש ומיעט לומר את שיחותיו הקבועות ולקבל קהל. לאחר כשנתיים שקע בתרדמת למשך שלושה חודשים, ובג' בתמוז תשנ"ד נפטר ונטמן ליד חמיו בבית הקברות "מונטיפיורי" שברובע קווינס בניו יורק.

❖ י"א בתמוז ה'תש"א נפטר רבי אלחנן בונם בן רבי נפתלי ביינוש וסרמן הי"ד,

בעל הקובץ שיעורים.

רבי אלחנן בונים וסרמן (ה'תרל"ה 1874 - י"א בתמוז ה'תש"א 6 ביולי 1941).

היה ראש ישיבה בולט באירופה בין מלחמות העולם וממנהיגי אגודת ישראל.

היה תלמידו המובהק של "החפץ חיים" וממתנגדיה החרפים של הציונות. מחבר "קובץ שיעורים" על התלמוד וספרים נוספים. נספה בשואה.

נולד בעיר בירז' בליטא. בשנת ה'תר"ן (1890) עברה משפחתו לבוויסק שבלטביה. למד בישיבת טלז אצל רבי שמעון שקופ ואצל הרב אליעזר גורדון. בחופשות שבהן שהה בביתו למד בחברותא עם רב העיר דאז, הרב אברהם יצחק הכהן קוק. אחר מספר שנים שם פנה ללמוד אצל רבי חיים סולובייצ'יק מבריסק. בשנת ה'תרנ"ט (1899) התחתן עם בתו של הרב מאיר אטלס, רבה של סלנט באותה העת. בשנים ה'תרס"ג-ה'תרס"ד (1903) ייסד את ישיבת אמציסלב ברוסיה. בשנת תרס"ז (1907) הגיע לראדן, למד ב"כולל קדשים" אצל החפץ חיים והיה לאחד מתלמידיו המובהקים.

בשנת תר"ע (1910) קיבל עליו את משרת ראש הישיבה בבריסק, מקום מושבו של רבו הרב חיים סולובייצ'יק. בשנת תרפ"א (1921) נתמנה לעמוד בראש ישיבת "אהל תורה" בברנוביץ'.

עם פלישת הגרמנים לפולין ותחילתה של מלחמת העולם השנייה נמלט הרב וסרמן יחד עם הישיבה לוויילנה, ליטא, ומשם עברה הישיבה לטרוקיה הסמוכה. עם השתלטות הסובייטים על ליטא בקיץ של 1940 עברו ראשי הישיבה ותלמידיה לעיירה סימילישוק. עקב התנכלויות הסובייטים נאלץ הרב וסרמן לברוח יחד עם קבוצת תלמידים לעיר קובנה והישיבה נשארה בפיקוחו של הרב דוד רפפורט. תקוותם הייתה להגר לארץ חופשית, ולרב וסרמן תוכננה עלייה לארץ ישראל או לארצות הברית אך ב- 1941 נכבשה קובנה בידי גרמניה הנאצית והחלו שילוחים המוניים אל גיא ההריגה. בתקופה קשה זו, מסר הרב וסרמן שיעורים על קידוש השם ואף הורה לתלמידיו ובניו (נפתלי וצבי-יהודה) את נוסח הברכה שיש לומר בעת מסירת הנפש על קידוש השם.

כאשר נלקח עם רבנים ותלמידים מגטו קובנה, ביי"א בתמוז, ה'תש"א, אל הפורט השביעי נשא הרב וסרמן דברים על כובד משקלה של ההתכוונות באותם רגעים, עד כדי כך שמחשבה בלתי ראויה עלולה לפסול את גודל המעשה:

"כנראה שבשמים רואים בנו צדיקים, שהרי רוצים שנכפר בגופינו על כלל ישראל. עלינו לעשות תשובה כעת, מיד במקום, כי הזמן קצר... עלינו לזכור, שבאמת נהיה מקדשי השם. נלך בראש זקוף, ולא תעלה חלילה מחשבה פסולה, שהיא בבחינת פיגול, הפוסל את הקורבן. אנו מקיימים עתה את המצווה הגדולה ביותר: קידוש השם. האש שתבער בעצמותינו היא האש, אשר תקים מחדש את העם היהודי".

על שמו הוקמה בירושלים ישיבת אור אלחנן על ידי בנו הרב אלעזר שמחה וסרמן והרב משה מרדכי חדש. ספרו קובץ שיעורים נחשב לאחד מספרי הלימוד הקלאסיים בעולם הישיבות הליטאיות. שיחות ומאמרים שכתב בנו הרב אלעזר שמחה צורפו ל"קובץ מאמרים ואגרות" חלק ב'.

על שמו נקראה שכונת רמת אלחנן בבני ברק.

רגע לפני...

בימים אלו אנו מרגישים את הקיץ מכל הכיוונים: מזג אוויר חם ומכביד, דיבורים על חופשה ותכניות של פנאי ושל הרפיה, מסיבות סוף שנה וגם רישום במוסדות לימוד לקראת שנה הבאה. מה שעוד מורגש - זה מעט קושי. לאות וחוסר רענון. נשים לב שהמילה קיץ צופנת בתוכה את המילה קץ - סוף. זו העונה האחרונה במעגל השנה (לפי סדר חיינו. לפי התורה - השנה התחילה לפני שלושה חודשים, דהיינו בחודש ניסן), ואנו כבר מותשים אחרי שנה שלמה. זה הזמן להיזכר בדברי החכם מכל אדם - "טוב אחרית דבר מראשיתו". התקופה של הסוף היא התקופה שזוכרים, שממשיכה ומלווה את ההתחלה הבאה אחר כך. ואולי הכוונה בפסוק גם - שהסוף טוב יותר, כי בו רואים את האמת. מי לומד לא רק כשיש חשק וכשכולם לומדים, מי מתאמץ ומשקיע כי צריך, למרות שלא כולם מתאמצים, למרות שקשה יותר?!

ניחל שהחודש יתחדש עלינו לטובה ולברכה, ובי"ז בתמוז, במקום צום ותחילת ימי אבל יהיו לנו ימי חג ושמחה בבוא הגאולה בב"א.

בברכת חודש טוב ומבורך,

מפקחי מוסדות ממ"ח,

משרד החינוך - המחוז החרדי